

Školní preventivní strategie

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem pro školy a školská zařízení.

Školní preventivní strategie vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28 v souladu s § 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.,

o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, § 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, Konceptí státní politiky pro oblast dětí a mládeže, Národní strategií protidrogové politiky, Strategií prevence kriminality a Strategií prevence rizikového chování u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy.

Primární prevence rizikového chování u žáků je zaměřena prioritně na:

a) předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie,

- záškoláctví,
- závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů,
- spektrum poruch příjmu potravy,
- negativní působení sekt,
- sexuální rizikové chování,

b) rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech:

- traumatických zážitků – domácího násilí, šikanování, násilného chování
- týrání a zneužívání dětí, včetně komerčního sexuálního zneužívání,
- ohrožování výchovy dítěte,
- experimentování s návykovými látkami (legální a nelegální návykové látky)
- rizikových stravovacích návyků vedoucích k poruchám příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie).

Škola vytváří školní preventivní strategii jako základní nástroj prevence. Jde o komplexní systémový prvek v realizaci preventivních aktivit, poskytuje podněty ke zpracování Minimálního preventivního programu.

Nárůst různého rizikového chování včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti patří

k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací o drogové problematice (přiměřeně k věku žáků), naslouchat jejich problémům a otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni.

Hlavní aktivity školní preventivní strategie

- odpovědnost za systematické vzdělávání pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy, v technikách pedagogické preventivní práce, nácviky praktických psychologických a sociálně psychologických dovedností, techniky rozvíjení osobnosti, metody vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a řešení problémových situací
- systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu
- uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce, skupiny dětí a mládeže, zaměřených na podporu rozvoje jejich osobnosti a sociálního chování
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí a mládeže
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu
- průběžné sledování konkrétních podmínek a situace ve škole z hlediska rizik výskytu rizikového chování a uplatňování různých forem a metod umožňujících včasné zachycení ohrožených dětí a mladistvých
- diferencované uplatňování preventivních aktivit a programů speciálně zaměřených na jednotlivé rizikové skupiny dětí a mládeže
- spolupráce při zajišťování poradenských služeb specializovaných poradenských a preventivních zařízení pro žáky, rodiče a pedagogy.

Škola nepřejímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Škola rodičům jen pomáhá v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí. Prevence založená ve společnosti předpokládá řadu spolupracujících složek. Vedle rodiny, škol a školských zařízení jsou to orgány sociálně právní ochrany dětí, zdravotnická zařízení, místní samosprávy, poradenské instituce ve školství, policie, kulturní střediska, zájmové organizace, podnikatelské subjekty apod. Škola usiluje o integraci primárně preventivních aktivit, které sama poskytuje, se službami specializovaných zařízení.

Cíle školní preventivní strategie

a) dlouhodobé

- participace na výchově ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj a podpora sociálních kompetencí
- vzdělávání školního metodika, financování projektů primární prevence

b) střednědobé

- vytváření a distribuce metodických materiálů
- zapojování rodin do života škol
- pravidelné zapojování do grantového systému prostřednictvím vlastních projektů
- finanční zabezpečení funkce školního metodika prevence

c) krátkodobé

- zmapování potřeb v oblasti primární prevence
- finanční podpora školní preventivní strategie.

Cílem působení v oblasti prevence rizikového chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- schopné dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
- přiměřenými sociálně psychologickými dovednostmi
- schopné řešit, případně schopné nalézt pomoc pro řešení problémů
- s vyhraněným negativním vztahem k návykovým látkám
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

Vymezení cílové skupiny

Strategie je zaměřena na všechny žáky školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného rodinného prostředí, dětem s nedostatečným prospěchem a dětem s některými typy specifických vývojových poruch chování.

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na celý tým, se zaměřením na začínající pedagogy a pedagogy bez odborné kvalifikace. Intenzivní vzdělávací aktivity jsou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence.

Do systému informování jsou zapojeni všichni rodiče. Zvláštní pozornost je věnována skupinám rodičů žáků ve třídách, kde se vyskytly negativní jevy jako šikana nebo výskyt drog. Individuální pozornost je pak věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt návykových látek, konzumace alkoholu a kouření, rodičům žáků – agresorů v případech šikany.

Personální zajištění prevence

Výchovný poradce

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Učitelé informují výchovného poradce o případech výskytu agresivního chování ve třídě, signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné,

vztahové), o náhlém i trvalém neúspěchu v učení, obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči, porušování pravidel soužití ve škole žákem, krádežích ve třídách. Výchovný poradce navrhuje opatření, navrhuje řediteli školy svolání výchovné komise, vede individuální konzultace s dětmi a rodiči, informuje o možnostech odborné péče a další pomoci (adresář sociálních služeb, linka bezpečí apod.). Jedná se sociálním odborem. Konzultuje problémy s odbornými pracovišti – SPC, PPP.

Metodik prevence

Metodik prevence vytváří Minimální preventivní program, podílí se na jeho realizaci. Komunikuje s učiteli v oblasti primární prevence, v případě vzniklého problému dává podněty k možné nápravě. Spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence. Koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole, dokumentuje průběh preventivní práce školy. Hodnotí realizaci Minimálního preventivního programu.

Pedagogové

Věnují se v rámci výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na pedagogických radách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhují opatření. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace.

Ředitel školy

Sleduje efektivitu prevence rizikového chování. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Svolává v případě potřeby výchovnou komisi za účasti rodičů, pedagogů, pracovníků orgánů péče o dítě, psychologů apod.

Školní preventivní strategie je součástí ŠVP, podrobné informace týkající se prevence rizikového chování (viz Minimální preventivní program).

Mgr. Zuzana Kovářová, metodik prevence Velké Poříčí